

УДК 330.322:658.152  
 JEL: E22; G31; M21  
 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-96-105>

## ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ У СУЧАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

©2023 РЯБИКІНА Н. І., РЯБИКІНА К. Г.

УДК 330.322:658.152  
 JEL: E22; G31; M21

### Рябікіна Н. І., Рябікіна К. Г. Інвестиційна активність у сучасній діяльності промислового підприємства

Метою статті є дослідження питань щодо необхідності реалізації економічних інтересів підприємства шляхом здійснення інвестиційної діяльності з урахуванням її особливостей. У статті зазначено, що реалізація послідовності дій – від обрання ефективних об'єктів інвестування, формування інвестиційної програми, залучення інвестиційних ресурсів до реалізації задумів – це справа, що вдається тільки підприємствам, яким довіряють, які відкрито та прозоро здійснюють свою діяльність, підтримують хорошу репутацію, мають добре відпрацьований у минулому та перспективний план діяльності, упевнили інвесторів у реальній можливості отримати прибуток на їх вклади у найближчій перспективі. Тобто підприємствам необхідно забезпечити сприятливий інвестиційний клімат. Встановлено, що це завдання залишається невиконаним через низьку інвестиційну активність підприємств. Внаслідок досить складної політичної ситуації та введення воєнного стану в країні інвестиційна активність підприємств не забезпечує належної результативності та ефективності виробництва. У статті відмічається, що питання, пов'язані з дослідженням інвестиційної активності підприємств, розглядаються багатьма вченими. Усі вони розуміють, що в сучасній економіці рівень інвестиційної активності є однією з найбільш точних ознак, що характеризує якість економічного зростання, можливість соціального прогресу, формується під впливом політичних, економічних, юридичних, соціальних та інших факторів, які визначають можливості інвестування та інвестиційні ризики. Аналіз підходів до визначення інвестиційної активності підприємства дає можливість зробити висновок, що інвестиційна активність є комплексною характеристикою інвестиційної діяльності, відображає рівень інтенсивності вкладення інвестицій у виробничу та господарську діяльність з метою досягнення сталого розвитку підприємства. Обґрунтовано, що вирішення питання про підвищення рівня інвестиційної активності є досить актуальним, і передусім – для підприємств сфери матеріального виробництва. Здійснено аналіз інвестиційної діяльності АТ «Криворізький залізорудний комбінат». Результати цього аналізу можуть бути використані як підготовчий етап визначення показників інвестиційної активності, обсягу та темпів залучення інвестицій з метою підвищення рівня ефективності основної діяльності підприємства.

**Ключові слова:** підприємство, інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, інвестиційна активність.

**Рис.:** 1. **Табл.:** 9. **Бібл.:** 11.

**Рябікіна Наталія Іванівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, Криворізький національний університет (вул. Віталія Матусевича, 11, Кривий Ріг, 50027, Україна)

**E-mail:** [rjabykinanataliya@knu.edu.ua](mailto:rjabykinanataliya@knu.edu.ua)

**Рябікіна Катерина Григорівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, Криворізький національний університет (вул. Віталія Матусевича, 11, Кривий Ріг, 50027, Україна)

**E-mail:** [rjabykinaekaterina@knu.edu.ua](mailto:rjabykinaekaterina@knu.edu.ua)

UDC 330.322:658.152  
 JEL: E22; G31; M21

### Riabykina N. I., Riabykina K. H. Intense Investing as Part of the Modern Activities of an Industrial Enterprise

The aim of the article is to study the issues of the need to implement the economic interests of enterprise by carrying out investment activity, taking into account its features. The article states that the implementation of the sequence of activities – from the selection of effective investment objects, the formation of an investment program, the attraction of investment resources up to the accomplishment of plans – is a matter that succeeds only in enterprises that are trusted, which openly and transparently carry out their activities, maintain a good reputation, have both the well-developed in the past and the long-term plan of activities, have convinced investors of a real opportunity to make a profit on their deposits in the near future. That is, enterprises need that a favorable investment climate be ensured. It is determined that this task remains unfulfilled due to the low investment activity of enterprises. As a result of the rather difficult political situation and the imposition of martial law in the country, the investment activity of enterprises does not ensure the proper effectiveness and efficiency of production. The article notes that the issues related to the study of investment activity of enterprises are considered by many scholars. All of them understand that in the modern economy the level of investment activity is one of the most accurate signs that characterize the quality of economic growth, the possibility of social progress, is formed under the influence of political, economic, legal, social and other factors that determine investment opportunities and investment risks. Analysis of approaches to determining the investment activity of enterprise makes it possible to conclude that intense investing is a complex characteristic of investment activity, reflects the level of intensity of investment in production and economic activity in order to achieve sustainable development of enterprise. It is substantiated that the solution of the issue of increasing the level of investment activity is quite relevant, and first of all – for enterprises in the sphere of material production. An analysis of the investment activity of JSC «Kryvyi Rih Iron Ore Plant» has been carried out. The results of this analysis can be used as a preparatory stage for determining the indicators of investment activity, the volume and pace of attracting investments in order to increase the level of efficiency of the main activity of enterprise.

**Keywords:** enterprise, investments, investment activity, investment climate, intense investing.

**Fig.:** 1. **Tabl.:** 9. **Bibl.:** 11.

**Riabykina Nataliia I.** – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Organization and Management of Enterprises, Kryvyi Rih National University (11 Vitaliia Matusевича Str., Kryvyi Rih, 50027, Ukraine)

**E-mail:** [rjabykinanataliya@knu.edu.ua](mailto:rjabykinanataliya@knu.edu.ua)

**Riabykina Kateryna H.** – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Organization and Management of Enterprises, Kryvyi Rih National University (11 Vitaliia Matusевича Str., Kryvyi Rih, 50027, Ukraine)

**E-mail:** [rjabykinaekaterina@knu.edu.ua](mailto:rjabykinaekaterina@knu.edu.ua)

Головним стратегічним завданням підприємства є розвиток операційної діяльності та створення умов для зростання операційного прибутку. Для вирішення цього завдання необхідно або збільшувати обсяги реалізації виробленої продукції шляхом будівництва нових потужностей і виходити на нові ринки збуту, або розширювати обсяг реалізації продукції шляхом інвестування в нові виробництва, знижувати питомі операційні витрати за рахунок покриття фізичного зносу та техніко-економічного старіння основних засобів і нематеріальних активів тощо. Передусім цим процесам сприятиме інвестиційна діяльність підприємства як один із видів самостійної діяльності, що покликаний зумовлювати реалізацію економічних інтересів підприємства.

Саме тому необхідно активізувати інвестиційну діяльність підприємств. Адже саме інвестиції забезпечують розширене відтворення виробництва, справляють вирішальний вплив на формування темпів економічного зростання та добробуту населення країни, а рівень інвестиційної активності промислових підприємств свідчить про якість економічного прогресу країни.

Водночас поняття «інвестиційна активність» недостатньо вивчене та залишається об'єктом підвищеної уваги в сучасній науці. Питання, пов'язані з дослідженням інвестиційної активності, розглядаються багатьма вченими [1–5]. Ними встановлено, що основними причинами зниження інвестиційної активності в українській економіці є тривалий економічний спад, недосконалість нормативна та законодавча бази, незначне надходження іноземних інвестицій, неналежна підготовка інвестиційних проектів та програм, їх недовірливість. Усі дослідники розуміють необхідність впровадження такого процесу у практику господарювання підприємств.

Рівень інвестиційної активності необхідно підвищувати. Для цього, передусім, потрібно теоретично обґрунтувати та розробити дієвий механізм активізації інвестиційної діяльності, імплементувавши його насамперед у практику діяльності підприємств сфери матеріального виробництва. Механізм має забезпечити формування такого підходу до інвестування, згідно з яким буде досягтися оптимальне й ефективне використання інвестиційних ресурсів, а вся діяльність буде спрямована на досягнення збалансованої рівноваги соціально-економічного потенціалу підприємства.

Щоб підвищити інвестиційну активність підприємства, необхідно створити відповідну систему економічних та інституційних мотивів та методів мотивації. Для цього слід розробити організаційно-економічний механізм мотивації підвищення інвестиційної активності підприємства, який дозволить теоретично обґрунтувати підходи до формування та реалізації політики у сфері інвестування. Він має бути гнучким і здатним адаптуватися до змін навколиш-

нього середовища; поєднати цілі, завдання та інтереси всіх задіяних сторін інвестиційного процесу; створити умови для поліпшення стану матеріально-технічної бази підприємства. Усі ці його якості зможуть забезпечити збільшення обсягів фінансових результатів та досягнення задовільного фінансового стану. Це основні умови привабливості для інвесторів.

Метою статті є обґрунтування теоретичних положень та аналіз рівня інвестиційної діяльності акціонерного товариства «Криворізький залізрудний комбінат» (АТ «КЗРК») як підготовчий етап для визначення показника інвестиційної активності промислового підприємства.

У роботі розглянуто питання, пов'язані з дослідженням інвестиційної активності підприємства та поетапним аналізом інвестиційної діяльності АТ «КЗРК» для надання характеристики обсягам і темпам залучення інвестицій з метою підвищення рівня ефективності основної діяльності підприємства.

Інвестиційна діяльність має свої особливості порівняно з іншими видами діяльності підприємства. По-перше, інвестиції в розвиток підприємства є найважливішою формою забезпечення зростання ефективності його господарювання. По-друге, форми і методи інвестиційної діяльності меншою мірою залежні від галузевих особливостей підприємства порівняно з виробничою діяльністю. По-третє, динаміка обсягів інвестиційної діяльності у визначені відрізки часу не відображає сталої тенденції. По-четверте, на окремих етапах розвитку інвестиційна діяльність сама може генерувати значні обсяги прибутку підприємства, які іноді перевищують фінансові результати операційної діяльності. По-п'яте, існує значний розрив у часі з моменту реалізації інвестицій до моменту отримання їх результатів. По-шосте, через невизначеність впливу зовнішнього середовища інвестиційній діяльності властиві значні ризики [6].

У процесі інвестиційної діяльності підприємства покликані обґрунтовано обирати об'єкти інвестування, формувати ефективну інвестиційну програму, забезпечувати її реалізацію, здійснюючи пошук необхідних інвестиційних ресурсів та вкладаючи кошти в машини, обладнання, нерухомість, наукові дослідження, проектно-конструкторські роботи тощо, необхідні для сталого всебічного розвитку суб'єкта господарювання [7].

Щодо умов, які склалися в українській економіці, слід відмітити існування цілої низки факторів, які стримують цю справу. Зараз країна знаходиться в умовах повномасштабної війни. Але і до вторгнення агресора стан справ з активністю в інвестуванні залишав бажати набагато кращого. Підприємства функціонували в умовах високої мінливості зовнішнього та внутрішнього середовища, а в наукових працях учених зберігалася неузгодженість у теоретично-методичному базисі стосовно інвестиційної діяльності.

Звісно, все це негативно відбилося на результатах діяльності підприємств, призвело до погіршення їх конкурентних позицій на ринку. Необхідність активізувати інвестиційну діяльність підприємств стала очевидною, адже саме інвестиції забезпечують розширене відтворення виробництва, справляють вирішальний вплив на формування темпів економічного зростання, а рівень інвестиційної активності промислових підприємств є індикатором якості динаміки економічного розвитку країни загалом.

**С**учасна економіка України має гостру недостатність інвестиційних ресурсів. Промислові підприємства, здійснюючи інвестиції в інтелектуальну власність, основні й оборотні засоби, майнові права та інші активи, шукають їх серед власних, залучених, позичених фінансових ресурсів та бюджетних асигнувань. Як інвестиційні ресурси можуть бути використані прибуток після оподаткування, амортизаційні відрахування, заощадження трудового колективу, дохід від продажу власних активів, гроші від продажу інвестиційних цінних паперів, пайові та інші внески фізичних і юридичних осіб, венчурні вкладення, кредити банків, бюджетних та інших фінансових організацій, випуск і реалізація боргових цінних паперів, кошти амортизаційного фонду, позики та оренда майна, бюджетне фінансування, кошти дрібних інвесторів, отримані через акціонування, венчурне та змішане фінансування, краудфандинг тощо [8]. Щоб залучити інвестиційні ресурси, необхідно відкрито та прозоро здійснювати діяльність, мати добре відпрацьований і перспективний її план, хорошу репутацію, викликати довіру та впевненість інвесторів у реальній можливості отримання прибутку на їхні вклади в найближчій перспективі тощо.

Слід також зауважити, що інвестори вибирають для здійснення вкладів найбільш стабільні країни, де внутрішня політика забезпечує найнижчий інтегральний ризик і створює сприятливий інвестиційний клімат. За своєю сутністю він є ступенем сприятливості ситуації для ймовірного надходження інвестицій. Це середовище, у якому відбуваються інвестиційні процеси. Забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні є стратегічно важливим завданням. Але поки що воно залишається невиконаним через низьку інвестиційну активність підприємств.

Можливості інвестування та інвестиційні ризики визначаються під впливом політичних, економічних, юридичних, соціальних та інших факторів [9]. Внаслідок фінансово-економічної кризи та досить складної політичної ситуації в країні інвестиційна активність підприємств не забезпечує належної результативності та ефективності виробництва. Тому необхідно переглянути існуючу концепцію інвестиційної активності підприємств і розробити дієву систему її реалізації у практичній дійсності.

Питання, пов'язані з дослідженням інвестиційної активності підприємств, розглядаються багатьма вченими. Аналіз наукових праць дав можливість зробити висновок, що інвестиційна активність підприємства – це комплексна характеристика інвестиційної діяльності. Вона відображає рівень інтенсивності вкладення власних і залучених інвестицій у виробничу та господарську діяльність з метою досягнення сталого розвитку підприємства [10, с. 33]. Доцільним кроком дослідження є поєднання наукових підходів, які, окрім визначення недоліків чи проблемних місць, містять суттєві та актуальні твердження. Так можна оцінити результативність дій з підвищення інвестиційної активності, знизити інвестиційні ризики, розробити систему показників оцінювання інвестиційної активності підприємства. В оцінюванні інвестиційної активності зацікавлені не тільки інвестори, але й підприємства, які потребують інвестиційних ресурсів. За результатами аналізу свого поточного стану вони можуть розробити систему заходів для підвищення рівня інвестиційної активності підприємства, оцінювання якого дає можливість зробити висновок, чи є підприємство інвестиційно активним. На сьогодні існуюча система показників оцінювання інвестиційної активності підприємства включає показники обсягу, динаміки та структури інвестування.

**В**ирішення питання про підвищення рівня інвестиційної активності є досить актуальним, передусім для підприємств сфери матеріального виробництва. Тому перед науковцями постає завдання теоретично обґрунтувати та розробити дієвий механізм активізації інвестиційної діяльності. В його основі має бути сформована послідовність дій на оптимальне й ефективне використання інвестиційних ресурсів. Це сприятиме досягненню збалансованої рівноваги соціально-економічного та потенціалу підприємства.

Акціонерне товариство «КЗРК» спеціалізується на підземному видобутку залізної руди двох видів: агломераційної зі вмістом заліза від 51% до 61% та доменної кускової зі вмістом заліза від 46% до 49%, основним завданням якого є забезпечення залізорудною сировиною металургійної галузі.

Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності підприємства характеризує загальну тенденцію скорочення обсягів виробництва та реалізації продукції у вартісному та натуральному вираженні. Це пояснюється ускладненням умов видобування руди на великих глибинах (1300–1500 метрів), відставанням у підготовці нових горизонтів та нестабільністю економічної ситуації в галузі та країні загалом.

Втім, наявність чистого прибутку та значне його збільшення у 2020 р. порівняно з 2018–2019 рр. (на 127,91%) залишає можливість для перспективного розвитку та поліпшення інвестиційного клімату на комбінаті шляхом реінвестування чистого прибутку

ку в перспективні напрями розвитку підприємства. У 2020 р. АТ «КЗРК» процентні кредити та інвестиції не залучалися. Фінансування діяльності базувалося на власних коштах.

Для здійснення аналізу інвестиційної діяльності АТ «КЗРК» розглянемо динаміку об'єктів інвестицій (табл. 1).

Як бачимо, значних змін зазнала накопичена амортизація нематеріальних активів, що значно збільшилася у 2019 р. (122,65%) та 2020 р. (56,39%). Також на 1160,54% підвищилася сума довгострокових фінансових інвестицій. Підприємство це могло зробити з метою одержання прибутку, здобуття контролю над іншими підприємствами, одержання доступу на певний сегмент ринку, створення інтегрованих корпоративних структур, диверсифікації діяльності тощо.

Розглянемо структуру активів підприємства та їх динаміку (табл. 2).

У досліджуваному періоді відбулося спочатку збільшення від 36,20% до 40,94%, а потім зменшення частки необоротних активів до 37,45%.

Відповідні зміни відбулися і з оборотними активами. Скорочення частки необоротних активів свідчить про зменшення матеріально-технічного оснащення підприємства, а також формування більш мобільної структури активів, що сприяє прискоренню оборотності оборотних засобів підприємства.

Аналіз інвестиційної діяльності підприємства включає її оцінювання в розрізі джерел інвестування та їх динаміки (табл. 3).

Отже, за досліджуваний період ланцюгові темпи приросту власного капіталу підприємства склали 21,30% та 17,50%. Таке збільшення відбулося переду-

сім за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку (29,27% та 24,24%), що свідчить про розширений тип відтворення на підприємстві.

Довгострокові зобов'язання та забезпечення також мають тенденцію до зростання. Так, у 2019 р. вони збільшились на 55 700 тис. грн, або на 4,77% порівняно з попереднім роком, а у 2020 р. зросли ще на 18,76%. Таке явище вказує на те, що підприємство не втрачає короткострокової фінансової стабільності. З цього випливає, що в разі якісного реагування на ситуацію в майбутньому підприємству буде легко розрахуватися за короткостроковими зобов'язаннями. Варто також відзначити, що в досліджуваному періоді підприємство не брало короткострокових кредитів банку.

Динаміку структури джерел інвестицій АТ «КЗРК» наведено в табл. 4.

Із табл. 4 видно, що майже повністю (на 82,19% у 2018 р.; на 84,22% – у 2019 р. і на 82,64% – у 2020 р.) пасиви підприємства складаються з власного капіталу, а це означає, що в разі необхідності термінового погашення поточних зобов'язань комбінат зможе їх покрити.

Довгострокові зобов'язання та забезпечення за досліджуваний період мають достатньо повільну тенденцію до зменшення і становлять від 12,66% у 2018 р. до 11,11% у 2020 р..

Щодо відносного збільшення поточної кредиторської заборгованості, то вона підвищилася у 2020 р. через зростання зобов'язань за товари та послуги і податок на прибуток.

Фінансова політика підприємства не змінювалась і спрямована на накопичення власного капіталу як джерела формування фінансових ресурсів. АТ «КЗРК» не залучає довго- та короткострокових кре-

Таблиця 1

Динаміка необоротних активів АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр., тис. грн

Актив	Рік			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
Нематеріальні активи:	82202	78263	79113	-3939	850	-4,79	1,09
первісна вартість	86079	86895	92613	816	5718	0,95	6,58
накопичена амортизація	3877	8632	13500	4755	2527	122,65	56,39
Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	0	0	0
Основні засоби:	3172483	3733788	4143237	561305	409449	17,69	10,97
первісна вартість	8545361	9235166	9812165	689805	576999	8,07	6,25
знос	5372878	5501378	5668928	128500	167550	2,39	3,05
Довгострокові фінансові інвестиції	49063	618457	618457	569394	0	1160,54	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	881	1125	1000	244	-125	27,70	-11,11
Усього за розділом	3336235	4464914	4892358	1128679	427444	33,83	9,57

Джерело: авторська розробка на основі [11].

Динаміка структури необоротних та оборотних активів АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр.

Актив	Частка у структурі, %			Абсолютне відхилення, %	
	Рік			2019/2018	2020/2019
	2018	2019	2020		
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	0,89	0,72	0,61	-0,17	-0,11
Незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	0
Основні засоби	34,43	34,23	31,72	-0,20	-2,51
Довгострокові фінансові інвестиції	0,53	5,67	4,73	5,14	-0,94
Усього за розділом I	36,20	40,94	37,45	4,74	-3,49
II. Оборотні активи					
Запаси	9,28	9,20	8,71	-0,08	-0,51
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари та послуги	3,60	3,22	3,34	-0,38	0,12
Дебіторська заборгованість за розрахунками	0,0006	0,61	0,00004	0,6094	-0,60996
Інша поточна дебіторська заборгованість	48,54	41,11	45,37	-7,43	4,26
Гроші та їх еквіваленти	1,51	3,96	4,61	2,45	0,68
Усього за розділом II	63,80	59,06	62,55	-4,74	3,49
Баланс	100	100	100	-	-

Джерело: авторська розробка на основі [11].

Динаміка джерел інвестицій АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр., тис. грн

Пасив	Рік			Абсолютне відхилення		Темпи приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований капітал	1991233	1991233	1991233	0	0	0	0
Капітал у дооцінках	(216284)	(222599)	(348162)	6315	125563	2,92	56,41
Додатковий капітал	0	0	0	0	0	0	0
Резервний капітал	266552	266552	266552	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	5531909	7151199	8884780	1619290	1733581	29,27	24,24
Усього за розділом I	7573410	9186385	10794403	1612975	1608018	21,30	17,50
II. Довгострокові зобов'язання							
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1166581	1221488	1448990	54907	227502	4,71	18,62
Усього за розділом II	1166779	1222479	1451838	55700	229359	4,77	18,76
III. Поточні зобов'язання							
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0
Векселі видані	0	0	0	0	0	0	0
Поточна заборгованість:							
за довгостроковими зобов'язаннями:	0	0	0	0	0	0	0
за товари і послуги	83972	129234	136192	45262	6958	53,90	5,38

1	2	3	4	5	6	7	8
за розрахунки з бюджетом	109197	44927	341678	-64270	296751	-58,86	660,52
за податок на прибуток	10357	27598	102978	17241	75380	166,47	273,14
за розрахунками зі страхування	16316	16681	19581	365	2900	2,24	17,39
за розрахунками з оплати праці	53564	54135	62926	571	8791	1,07	16,24
Поточні забезпечення	164599	208033	209286	43434	1253	26,39	0,60
Усього за розділом III	474857	498259	815794	23402	317535	4,93	63,73
Баланс	9215046	10907123	13062035	1692077	2154912	18,36	19,76

Джерело: авторська розробка на основі [11].

Таблиця 4

## Динаміка структури джерел інвестицій АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр.

Пасив	Частка у структурі, %			Абсолютне відхилення, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	26,29	21,68	18,45	-4,61	-3,23
Резервний капітал	3,52	2,90	2,47	-0,62	-0,43
Нерозподілений прибуток	73,04	77,85	82,31	4,81	4,46
Усього за розділом I	82,19	84,22	82,64	2,03	-1,58
II. Довгострокові зобов'язання					
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	99,98	99,92	99,80	-0,06	-0,12
Усього за розділом II	12,66	11,21	11,11	-1,45	-0,10
III. Поточні зобов'язання					
Поточна кредиторська заборгованість	57,57	54,71	81,31	-2,86	26,60
Поточні забезпечення	34,66	41,75	25,65	7,09	-16,10
Усього за розділом III	5,15	4,57	6,25	-0,58	102,79
Баланс	100,00	100,00	100,00	-	-

Джерело: авторська розробка на основі [11].

дитів банків, а користується власними джерелами на 82–85% (рис. 1).

У деяких країнах діють нормативи (співвідношення) між власними та позиченими коштами. Так, наприклад, у США вони складають 60% : 40%, а в Японії – 30% : 70%. В Україні більшість підприємств нехтують науковими підходами до оптимізації структури капіталу, що є помилкою, оскільки від співвідношення між власним і позиковим капіталом залежать результат діяльності підприємства та його стан у майбутньому. Підприємству потрібно чітко визначити, за рахунок яких фінансових ресурсів буде сформовано його капітал.

Наступним етапом аналізу інвестиційної діяльності АТ «КЗРК» є дослідження грошового потоку від інвестицій (табл. 5).

За даними табл. 5, на підприємстві чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності у 2018–2020 рр. має рівномірну тенденцію до збільшення. Темп його приросту складає 70,75% та 72,25% щорічно. У 2020 р. обсяг інвестиційних вкладень збільшився на 1018935 тис. грн, або на 72,88%. Отже, за даним видом діяльності в АТ «КЗРК» спостерігається перевищення вхідних грошових потоків над вихідними. Порівняння обсягів вкладень свідчить, що пріоритетним напрямом є реальні інвестиції, які забезпечуються нарощенням виробничого потенціалу. Придбання фінансових інвестицій здійснювалося лише у 2019 р. Характеристики динаміки чистого грошового потоку від діяльності АТ «КЗРК» наведено в табл. 6.

Аналіз чистого руху грошових коштів засвідчив надходження грошових коштів у кожному році досліджуваного періоду, що відображає позитивну

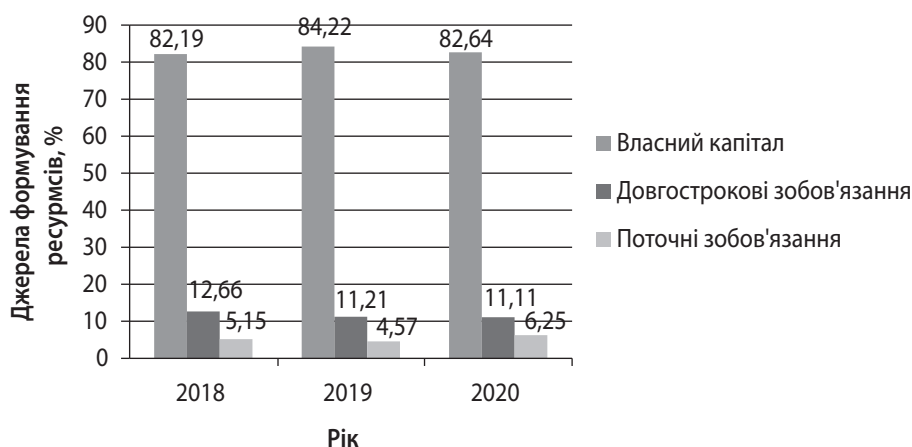


Рис. 1. Динаміка структури джерел формування фінансових ресурсів АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр., %

Джерело: авторська розробка на основі [11].

Таблиця 5

Грошові потоки від інвестицій АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр., тис. грн

Стаття	Рік			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
Надходження від реалізації фінансових інвестицій	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Надходження від реалізації необоротних активів	823	785	9961	-38	9176	-4,62	1168,92
Надходження від отриманих відсотків	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Інші надходження	18	4	186	-14	182	-77,78	4550
Усього надходжень	841	789	10147	-52	9358	-6,18	1186,06
Витрачання на придбання фінансових інвестицій	0	569395	0	5693950	-56939500	0,00	0,00
Витрачання на придбання необоротних активів	90029	79880	270105	-11,27	190225	0,94	238,14
Витрачання на надання позик	281268	0	1464000	-281268	1464000	0,00	0,00
Інші платежі	447884	748805	682910	300921	-65895	67,19	-8,80
Усього витрачання	819181	1398080	2417015	578899	1018935	70,67	72,88
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	818340	1397291	2406868	578951	1009577	70,75	72,25

Джерело: авторська розробка на основі [11].

тенденцію економічного розвитку у випадку самофінансування. Аналіз чистого руху грошових коштів слід доповнити дослідженням даних про використання амортизаційних відрахувань у динаміці (табл. 7).

Нараховані щорічно амортизаційні відрахування були використані в повному обсязі у складі внутрішніх капітальних інвестицій. Дані про обсяги освоєння капітальних інвестицій (без ПДВ) АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр. наведено в табл. 8.

За даними табл. 8, обсяг освоєних капітальних інвестицій АТ «КЗРК» у 2019 р. зменшився на 8,21% порівняно з 2018 р., але у 2020 р. зріс удвічі.

За всіма іншими видами робіт та витрат у 2020 р. були досягнуті випереджальні темпи в освоєнні капітальних інвестицій.

Відомості про обсяг капітальних інвестицій АТ «КЗРК» за джерелами фінансування у 2018–2020 рр. наведено в табл. 9.

Із табл. 9 видно, що джерелом капітальних інвестицій АТ «КЗРК» є тільки власні кошти підприємства, серед яких:

- ✦ амортизаційні відрахування в повному обсязі, нараховані за кожен рік звітного періоду;

Таблиця 6

## Динаміка чистого грошового потоку АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр., тис. грн

Показник	Рік			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
Чистий прибуток	745567	1583315	1699247	837748	115932	112,36	7,32
Чистий рух коштів від операційної діяльності	748418	1818772	2361207	1070354	542435	143,02	29,82
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	818340	1397291	2406868	578951	1009577	70,75	72,25
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	714	792	632	78	-160	10,92	-20,20
Чистий рух грошових коштів за звітний період	70636	420689	46293	420053	-374396	495,57	-89,00

Джерело: авторська розробка на основі [11].

Таблиця 7

## Використання амортизаційних відрахувань АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр., тис. грн

Показник	Рік			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
Нараховано амортизаційних відрахувань за рік	161839	189505	211431	27666	21926	17,09	11,57
Використано амортизаційних відрахувань за рік	161839	189505	211431	27666	21926	17,09	11,57

Джерело: авторська розробка на основі [11].

Таблиця 8

## Динаміка освоєння капітальних інвестицій АТ «КЗРК» за 2018–2020 рр., тис. грн

Найменування робіт і витрат	Рік			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
Освоєно капітальних інвестицій (без ПДВ). З них:	524553	481506	722283	-43047	240777	-8,21	50,00
1) матеріальні активи, у т. ч.	443605	480667	716502	37062	235835	8,35	49,06
а) капітальне будівництво, у т. ч.:	336136	399329	477080	63193	77751	18,80	19,47
– будівельно-монтажні роботи;	281786	353427	374197	71641	20770	25,42	5,88
– вартість обладнання, що потребує монтажу;	39190	24764	85203	-14426	60439	-36,81	244,06
– проєктно-вишукувальні роботи;	7440	3972	14791	-3468	10819	-46,61	272,38
– інші роботи та витрати;	7720	17166	2889	9446	-14277	122,36	-83,17
б) капіталізація витрат на капітальний ремонт;	21698	16776	57254	-4922	40478	-22,68	241,29
в) придбання (виготовлення) основних засобів*;	85771	–	182168	–	–	–	–
2) нематеріальні активи, у т. ч.:	80948	839	5781	-80109	4942	-98,96	589,03
а) придбання ліцензій та сертифікатів*	80765	–	339	–	–	–	–
б) придбання програмного забезпечення*	183	–	5442	–	–	–	–

Примітка: \* – повна інформація відсутня.

Джерело: авторська розробка на основі [11].



Капітальні інвестиції АТ «КЗРК» за джерелами фінансування у 2018–2020 рр., тис. грн

Джерело капітальних інвестицій	Рік			Абсолютне відхилення		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Власні кошти підприємства, із них:	524533 100	481506 100	722283 100	-43047	240777	-8,21	50,00
– за рахунок амортизаційних відрахувань	161839 30,85	189505 39,36	211431 29,27	27666	21926	17,09	11,57
– за рахунок прибутку	362714 69,15	292001 60,64	510852 70,73	-70713	218851	-19,50	74,95
Залучені кошти підприємства	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

**Примітка:** у чисельнику граф 2, 3, 4 – види власних коштів у вартісному вираженні, тис. грн; у знаменнику – відносні величини структури складових власних коштів підприємства, які є джерелами капітальних інвестицій, %.

**Джерело:** авторська розробка на основі [11].

- ✦ частина прибутку підприємства, яка за своєю величиною переважає величину використовуваних амортизаційних відрахувань майже вдвічі.

У 2020 р. усі різновиди джерел фінансування капітальних інвестицій мають додатні темпи приросту порівняно з показниками 2019 р.

Проведені етапи аналізу інвестиційної діяльності АТ «КЗРК» є підготовчими для визначення показника інвестиційної активності, що є характеристикою обсягів і темпів залучення інвестицій для підвищення рівня ефективності основної діяльності підприємства.

### ВИСНОВКИ

Розроблення досліджуваної проблематики продовжується. Адже актуальність питань, пов'язаних із сутністю поняття «інвестиційна діяльність підприємства», удосконаленням методичного апарату оцінювання ефективності інвестиційних рішень, формуванням інвестиційного клімату країни, підвищенням ефективності здійснення й активізації інвестиційної діяльності на рівні суб'єктів господарювання, не втрачається.

Дослідження інвестиційної діяльності АТ «КЗРК» показало, що аналіз впливу факторів на ефективність інвестування підприємства потрібно проводити з використанням низки статистичних методів, методик і прийомів – як простих, так і складних, багатовимірних. Тому подальші дослідження інвестиційної діяльності АТ «КЗРК» потребують побудови моделі динаміки капітальних інвестицій залежно від рівня інвестиційної активності суб'єкта інвестування, яка буде ґрунтуватися на використанні кореляційно-регресійного аналізу. Для виявлення основних факторів, що обумовлюють динаміку інвестицій в основний капітал досліджуваного підприємства, слід

застосовувати метод факторного аналізу, а для визначення інвестиційної привабливості АТ «КЗРК» – модель розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості. ■

### БІБЛІОГРАФІЯ

- Брюховецкая Н. Е., Иваненко Л. В. Научные подходы к определению экономической сущности инвестиционной активности предприятий Украины и ее оценка. *Проблеми економіки*. 2017. № 2. С. 184–192. URL: [https://www.problecon.com/export\\_pdf/problems-of-economy-2017-2\\_0-pages-184\\_192.pdf](https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-2_0-pages-184_192.pdf)
- Леванівський О. Т. Теоретичні засади інвестиційної діяльності. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2016. Вип. 12. Ч. 1. С. 98–104.
- Болдырев К. А. Конкурентно-мотивационный характер повышения конкурентоспособности творческого потенциала квалифицированных работников. *Бізнес Інформ*. 2016. № 2. С. 378–382. URL: [https://www.business-inform.net/export\\_pdf/business-inform-2016-2\\_0-pages-378\\_382.pdf](https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-2_0-pages-378_382.pdf)
- Наумова О. О. Управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах кризових явищ. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія «Економіка»*. 2016. № 4. С. 32–35. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2016/181-4/6>
- Доуртмес П. О. Теоретико-методичне забезпечення оцінювання інвестиційно-інноваційної діяльності промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Харків, 2018. 21 с.
- Нкайа Б. Ж., Ларка М. І. Роль і значення інвестицій в діяльності підприємств // Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Харків, 27 грудня 2016 р.). Харків: НТУ «ХПІ», 2016. С. 155–156. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/d615300a-8a71-4b62-ac6d-ce28dcb1b3e4/content>

7. Соколова Л. В., Колісник О. В., Верясова Г. М. Науково-методичні аспекти прийняття рішення щодо вибору найбільш привабливого об'єкта реальної інвестування. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Серія «Економічні науки». 2019. № 2. С. 37–42. DOI: 10.20998/2519-4461.2019.2.37.
8. Кривов'язук І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Вип. 31. С. 83–90. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/377/374>
9. Мошляк І. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2019. № 2. С. 65–71. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-65-71>
10. Інвестиційна активність підприємств з виробництва продукції з високою доданою вартістю в умовах обмежених ринків: парадигма та механізми забезпечення: монографія / Н. Ю. Брюховецька, І. П. Булеєв та ін. ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2019. 388 с.
11. Офіційний сайт АТ «КЗРК». URL: <http://www.krruda.dp.ua>

## REFERENCES

- Boldyrev, K. A. "Konkurentno-motivatsionnyy kharakter povysheniya konkurentosposobnosti tvorcheskogo potentsiala kvalifitsirovannykh rabotnikov" [Competitive-Motivational Nature of Increasing Competitiveness of the Creative Potential of Qualified Employees]. *Biznes Inform*, no. 2 (2016): 378-382. [https://www.business-inform.net/export\\_pdf/business-inform-2016-2\\_0-pages-378\\_382.pdf](https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-2_0-pages-378_382.pdf)
- Briukhovetska, N. Yu. et al. *Investytsiina aktyvnist pidpriemstv z vyrobnytstva produktii z vysokoiu dodanoi vartistiu v umovakh obmezhenykh rynkiv: paradyhma ta mekhanizmy zabezpechennia* [Investment Activity of Enterprises Producing Products with High Added Value in Conditions of Limited Markets: Paradigm and Mechanisms of Provision]. Kyiv: NAN Ukrainy, In-t ekonomiky prom-sti, 2019.
- Bryukhovetskaya, N. Ye., and Ivanenko, L. V. "Nauchnyye podkhody k opredeleniyu ekonomicheskoy sushchnosti investitsionnoy aktivnosti predpriyatiy Ukrainy i yee otsenka" [Scientific Approaches to Determining the Economic Essence of Investment Activity of Ukrainian Enterprises and its Evaluation]. *Problemy ekonomiky*, no. 2 (2017): 184-192. [https://www.problecon.com/export\\_pdf/problems-of-economy-2017-2\\_0-pages-184\\_192.pdf](https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2017-2_0-pages-184_192.pdf)
- Dourtmes, P. O. "Teoretyko-metodychne zabezpechennia otsiniuvannia investytsiino-innovatsiinoi diialnosti promyslovoho pidpriemstva" [Theoretical and Methodological Support for the Assessment of Investment and Innovation Activity of an Industrial Enterprise]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.04*, 2018.
- Kryvoviazuk, I. V. "Investytsiina diialnist pidpriemstva: sutnist, metodyka analizu ta shliakhy pidvyschennia yii efektyvnosti" [Investment Activity of the Enterprise: Essence, Method of Analysis and Ways of Improving Its Efficiency]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Ekonomichni nauky»*, iss. 31 (2018): 83-90. <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/377/374>
- Levanivskiy, O. T. "Teoretychni zasady investytsiinoi diialnosti" [Theoretical Principles of Investment Activity]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 1, no. 12 (2016): 98-104.
- Moshliak, I. O. "Investytsiinyi klimat v Ukraini ta napriamy yoho pokrashchennia" [Investment Climate in Ukraine and Its Directions Improvements]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, no. 2 (2019): 65-71. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-53-65-71>
- Naumova, O. O. "Upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu pidpriemstva v umovakh kryzovykh yavlyshch" [Management of Investment Activity of the Enterprise under Crisis Conditions]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Serii «Ekonomika»*, no. 4 (2016): 32-35. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2016/181-4/6>
- Nkaia, B. Zh., and Larka, M. I. "Rol i znachennia investytsii v diialnosti pidpriemstv" [The Role and Significance of Investments in the Activities of Enterprises]. *Stratehii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy, perspektivy, efektyvnist* (2016): 155-156. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/d615300a-8a71-4b62-ac6d-ce28dcb1b3e4/content>
- Ofitsiyni sait AT «KZRK». <http://www.krruda.dp.ua>
- Sokolova, L. V., Kolisnyk, O. V., and Veriasova, H. M. "Naukovo-metodychni aspekty pryiniattia rishennia shchodo vyboru naibilsh pryvablyvoho obiekta realnoho investuvannia" [Scientific and Methodological Aspects of Decision Making on the Choice of the Most Attractive Real Investment Object]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut»*. Serii «Ekonomichni nauky», no. 2 (2019): 37-42. DOI: 10.20998/2519-4461.2019.2.37